

PER HEISTER om

skatterevolten

”Svenskarna röstar rött men arbetar svart.” ”Moderaterna pratar bara om skatterna”, sägs det – med förnyad kraft efter det usla valresultatet. Mycket talar tvärtom för att alla pratar för lite om skatterna.

Hälften av svenskarna tror att den sammanlagda skatten på inkomster uppgår till högst 50 procent. Den är 65 procent. 40 procent tror att skatterna är högst 35 procent!

Okunskap om hur mycket stat och kommun tar hand om av det vi arbetar ihop är naturligtvis ett demokratiskt problem. Väljarna är oupplysta om centrala frågor i politiken.

DET HAR FUNNITS EN medveten strävan att dölja hur höga skatterna är. Genom att de tas ut indirekt ser inte medborgarna hur mycket skatt de i själva verket betalar. Socialdemokrater och LO har med kraft motarbetat krav om att på lönebeskeden berätta hur höga löneskatterna är. Det är till och med förbjudet att i dagligvaruhandel redovisa nettopriser utan moms.

Bara 42 procent av skatterna är direkta och synliga. Mer än hälften tas alltså ut så att vi inte skall se hur höga de är.

Ett idealiskt skattesystem, menar forskaren Kurt Wickman i en ny bok – Skatterevolt pågår (Timbro 2002) – förutsätter att ”kunskap om skattebördans storlek och vad man betalar för [-] ska kunna vägas mot alla andra ekonomiska beslut i hushållet”.

Han bygger på den radikale professorn Knut Wicksells tanke att skatterna i ett upplyst samhälle skall vara sådana att alla kan vara överens om dem. Förr plundrade kungen medborgarna för att finansiera sitt leverne och krig. Så småningom blev bördorna så tunga att folket gjorde uppror. För att undgå sådana uppror ville Wicksell konstruera ett skattesystem där ingen kände sig utplundrad och inte ställde medborgarna mot varandra. I ett upplyst samhälle skulle överheten inte bete sig mot medborgarna som kungarna gjorde förr.

De upplysta medborgarna har tjänat ihop pengarna och bör frivilligt dela med sig. Ett anständigt

samhälle ställer inte frågan hur mycket pengar staten behöver utan hur mycket medborgarna anser sig kunna avstå.

Men vårt skattesystem har inte konstruerats tillsammans med upplysta medborgare som är överens utan staten plundrar oss mer än någon kung klarade av.

KONSEKVENSERNA ÄR KÄNNBARA. På 30 år har Sverige gått från 2–3 plats i världen i ekonomiskt välstånd till 17–20 plats. Under samma period fördubblades skatterna som andel av nationalinkomsten.

Skatterna är en huvudorsak till fallet.

Även om alla svenskar inte vet hur höga skatterna är är det rätt många som vet och tycker att de är för höga. De skatteplanerar. Och skatteplanering tar sig olika uttryck. Företag flyttar ur landet. På 4 år, 1997–2000, flyttade 47 av våra 250 största företag sina huvudkontor utomlands. I början av 80-talet flyttade 5 procent av de nyutexaminerade från KTH utomlands, 15 år senare var det nästan 5 gånger så många.

Men det finns fler metoder att undvika skatt. Samtidigt som skatterna fördubblades fördubblades också den svarta sektorn från cirka 10 till 20 procent av ekonomin. Räknat på 4 miljoner i arbete så omfattar svartarbetet i heltidstjänster nästan 800 000 personer.

Skatterevolten har börjat.

MEN OM SKATTERNA skall det inte talas. Inte i valrörelser och inte sedan heller. Moderaterna uppmanas – av både tänkta regeringskamrater och egna partimedlemmar – att prata om annat.

Socialdemokraterna har ingen åsikt alls och alla samtidigt, men tycks mena att det är ok med ett skattesystem som gör oss alla fattigare, som flyttar företag och högutbildade ur landet och som driver mer än 800 000 – om man räknar om alla deltidsbrottslingar till heltid – till brottslighet. Bara en majoritet av de som stannar i Sverige röstar rött.

Per Heister (pheister@europarl.eu.int) är redaktör för Svensk Tidskrift.

